

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 201/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. marca 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť mal. [REDACTED], zastúpeného matkou [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], právne zastúpeného advokátkou JUDr. Gabrielou Kľačanovou, Advokátska kancelária, Andreja Kmeťa 28, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 6031/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mal. [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. januára 2015 doručená sťažnosť mal. [REDAKOVANÉ], zastúpeného matkou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 6031/2013.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľ uviedol, že 6. decembra 2013 podal na Exekútorskom úrade súdneho exekútora JUDr. Jozefa Liščáka návrh na vykonanie exekúcie pohľadávky zameškaného výživného pre maloleté dieťa vo výške 2 500 € a trov exekúcie.

Sťažovateľ ďalej uviedol: „Okresný súd Martin vydal pre súdneho exekútora poverenie na vykonanie exekúcie... dňa 26.02.2014, t.j. už pri vydaní poverenia okresný súd nedodržel lehotu určenú mu ust. § 44 ods. (2) Exekučného poriadku Následne súdny exekútor dňa 12.03.2014 vydal Upovedomenie o začatí exekúcie Ex 1863/13, ktoré sťažovateľovi bolo doručené dňa 20.03.2014 a povinnému bolo doručené dňa 22.03.2014. Dňa 08.04.2014... povinný... súdnemu exekútorovi... doručil... fotokópiu podaných námietok

proti upovedomeniu o začatí exekúcie, ktoré podal dňa 01.04.2014 na Okresnom súde Martin. Požiadaval súčasne o možnosť uhradiť zameškané výživné v splátkach po 150 EUR mesačne... Žiadosť o udelenie súhlasu so splátkovým kalendárom bola sťažovateľovi doručená dňa 22.04.2014. Sťažovateľ na ňu písomne odpovedal dňa 25.04.2014 tak, že súhlas odoprel udeliť a požiadaval, aby súdny exekútor vykonal zrážky zo mzdy povinného v zákonom prípustnej maximálnej možnej výške a taktiež žiadal o vydanie príkazu na zadržanie vodičského preukazu povinného podľa ust. § 179a Exekučného poriadku. Okresný súd Martin o podaných námietkach zo strany povinného v období od 08.04.2014 do 07.11.2014 nerozhodol. Z tohto dôvodu dňa 07.11.2014 sťažovateľ podal na okresnom súde sťažnosť na prietahy v konaní, keďže dobu rozhodovania súdu o námietkach počas viac ako sedem mesiacov považoval za neprimerane dlhú... O podanej sťažnosti na prietahy v konaní bolo rozhodnuté dňa 13.11.2014 vtom smere, že podaná sťažnosť je dôvodná a vo veci prietahy vznikli...

Uznesením Okresného súdu Martin zo dňa 07.11.2014, sp. zn.: 18Er/6031/2013-34, doručeným sťažovateľovi dňa 12.11.2014, okresný súd zamietol námietky povinného proti exekúcii vedenej na úrade súdneho exekútora JUDr. Jozefa Liščáka pod sp. zn. EX 1863/13, ktoré boli doručené súdnemu exekútorovi dňa 08.04.2014. Voči vydanému uzneseniu sťažovateľ podal dňa 27.11.2014 odvolanie v súlade s ust. § 374 ods. (4) O.s.p. ...

V exekučnej veci 18Er/6031/2013 do dnešného dňa nebolo rozhodnuté s konečnou platnosťou. Sťažovateľ zastáva taký názor, že stav právnej neistoty sťažovateľa bude odstránený až právoplatným rozhodnutím vo veci... Sťažovateľ poukazuje na to, že nijakým spôsobom neprispel k dĺžke nekonania a nečinnosti okresného súdu. Rozhodovanie o nároku maloletého na zaplatenie výživného v trvaní 14 mesiacov je podľa názoru sťažovateľa neprijateľné.

Sťažovateľ sa domnieva, že rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí námietok povinného nie je riadne odôvodnené. Podstatu základného práva na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) Ústavy sťažovateľ vidí v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde, pričom súd je povinný konať nezávisle a nestranne tak, aby bola právu poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá,

že účastník konania ochranu dostane v zákonom predpokladanej kvalite. Každý má právo na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, majúcej základ v právnom poriadku Slovenskej republiky. Právo na spravodlivý proces je naplnené až tým, že súdy – po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení – zistia riadne skutkový stav veci. Po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že tieto neboli prijaté v omyle konajúcich súdov, ktorý popiera zmysel a podstatu celého práva na spravodlivý proces. Okresný súd námietky povinného posudzoval podľa Exekučného poriadku v znení do 31.10.2013. Sťažovateľ návrh na vykonanie exekúcie pohľadávky zameškaného výživného na exekútorskom úrade podal dňa 06.12.2013. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že týmto okamihom začalo exekučné konanie a neexistuje právne relevantný dôvod na to, aby exekučné konanie bolo zo strany okresného súdu posudzované podľa ustanovení Exekučného poriadku v znení do 31.10.2013. Okresný súd podľa názoru sťažovateľa nepostupoval správne, pokiaľ žiadal povinného o jeho vyjadrenie, či zotrváva na podaných námietkach alebo nie. Ak povinný nepodal námietky riadne u súdneho exekútora v lehote určenej na to zákonom, takýto procesný úkon súdu považuje sťažovateľ za nadbytočný. Sťažovateľ zastáva taký názor, že neefektívnym procesným postupom súdu došlo k neodôvodnenému predĺženiu rozhodovania o námietkach povinného vo veci vedenej pod sp. zn.: 18Er/6031/2013...

Sťažovateľ sa domnieva, že riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia tvorí súčasť základného práva na súdnu ochranu. Podľa ust. § 157 ods.(2) O.s.p. okresný súd mal podľa názoru sťažovateľa v odôvodnení rozhodnutia uviesť podstatný obsah prednesov strán, stručne, jasne a výstižne vysvetliť, ktoré skutočnosti mal preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia... Podľa ust. § 200 ods. (1) Exekučného poriadku sťažovateľ, t.j. oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelne vymáhanie nároku. Sťažovateľovi v zmysle ust. § 202 ods. (1) O.s.p. vznikli ďalšie trovy... Sťažovateľ si tieto trovy predpísaným spôsobom uplatnil a žiadal, aby povinný bol zaviazaný na ich zaplatenie. Okresný súd bez akéhokoľvek odôvodnenia o nároku sťažovateľa na náhradu trov konania vôbec nerozhodol. Sťažovateľ považuje právo na náhradu trov konania za nárok, požívajúci ochranu podľa článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky

a podľa Článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... Tým, že okresný súd nepriznal sťažovateľovi právo na náhradu trov konania, zasiahol do jeho práva vlastníť majetok a práva pokojne ho užívať. ...

Sťažovateľ sa domnieva, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti a so zreteľom na konkrétne okolnosti tohto prípadu, že pre dovŕšenie ochrany jeho porušených základných práv nestačí len samotná deklarácia porušenia, resp. príkaz na ďalšie konanie bez porušovania, ale k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tým, že došlo k závažnému zásahu do základných práv sťažovateľa, tento žiada, aby mu Ústavný súd Slovenskej republiky priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,00 EUR (slovom tritisíc euro). Takto uplatnenú sumu primeraného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľ tým, že mu vznikla nemajetková ujma najmä tým, že pociťuje poníženie, hlboký pocit apatie, nedôvery a bezmocnosti voči Okresnému súdu Martin...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn.: 18 Er/6031/2013 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, Článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd a ľudského práva na spravodlivý proces podľa Článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vlastníť majetok podľa Článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a Článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva sťažovateľa podľa Článku 48 ods. (2) Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Martin, aby v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn.: 18Er/6031/2013 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 3.000,00 EUR (slovom: tri tisíc eur), ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť sťažovateľovi, do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohoto nálezu.

4. Sťažovateľovi Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 296,44 EUR... ktorú je Okresný súd Martin povinný uhradiť

na účet JUDr. Gabriely Klačanovej... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohoto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (v danom prípade krajského súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 195/04, I. ÚS 11/05).

Sťažovateľ sťažnosťou namieta porušenie svojich základných práv „na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd a ľudského práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva sťažovateľa podľa článku 48 ods. (2) Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov“ v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Er 6031/2013.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľ v petite sťažnosti uviedol, že nie je spokojný s rozhodnutím a odôvodnením uznesenia okresného súdu „zo dňa 07.11.2014, sp. zn.: 18Er/6031/2013-34“.

1. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke porušenia jeho práv „na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd a ľudského práva na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vlastníť majetok podľa článku 20 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky a článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ ústavný súd konštatuje, že proti namietanému rozhodnutiu okresného súdu bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie, čo aj urobil

1. decembra 2014. O jeho odvolaní a v ňom uplatnených námietkach porušenia jeho práv je oprávnený a aj povinný rozhodnúť príslušný krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z toho dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

2. Ústavný súd sa zaoberal aj sťažovateľovou námietkou porušenia jeho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý ma právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol uznesením 7. novembra 2014 tak, že zamietol námietky povinného. V dôsledku sťažovateľovho odvolania, doručeného okresnému súdu 1. decembra 2014, bol spis 12. marca 2015 postúpený Krajskému súdu v Žiline.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď došla sťažnosť ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Z podania sťažovateľa vyplýva, že napadnuté konanie bolo na okresnom súde skončené 7. novembra 2014. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou až podaním z 21. januára 2015, t. j. v čase, keď porušenie označeného základného práva na súde, ktorý sťažovateľ označil za účastníka konania, už netrvalo

a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie práv už netrvalo, pripadalo do úvahy odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2015